

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 42. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1914. február 21

IDEGEN HANGOK.

(I) Román polgártársainknak egyik nagy gravamenjük, hogy a román sajtótermékek beözönlését korlátozza a magyar állam és ezzel is akadályt gördít fejlődésük útjába. A nagy „elnyomás” miatt is átvehetnek azonban egyes cikkeket, amelyeknek tartalma mindenesetre alkalmas arra, hogy gondolkodás módjukról tanuságot tegyen és nem árt, ha a magyar közönség is tudomást szerez arról, hogy románjaink a sok tiltott gyümölcs közül melyiket is szeretik a legjobban.

Legutóbb az aradi „Romanul”, a román nemzetiségi párt hivatalos lapja vett át a bukaresti „Adavarul”-ból egy cikket, amely egy egyetemi tanárnak, Emanoil Antonescunak, tehát egy súlyos embernek a véleményét tartalmazza a román paktumról. A tanár ur következő véleményének ad kifejezést:

Szerencsés esemény volna a román-magyar kibékülés akkor, ha az a nemzetiségi kérdés végleges megoldását jelentené, ha szabadságot és egyenjogúságot hozna a nemzetiségeknek, mert ez volna az első nagy lépés a Keleten lévő összes kis népek federalizálására egy Nagy-Ausztria keretében.

— A mult évig tüzes védelmezője voltam egy Nagy-Ausztria eszméjének, amelybe Románia is belépne, mint az összes románok királysága. A tavalyi események óta ebből kiábrándultam azért, mivel ennek a megalapításánál leginkább érdekelt tényezők, az osztrákok, azt hiszik, hogy az erő finom diplomáciai fogásokkal helyettesíthető. Mivel Ausztria nem siet a federalizáció felé, ne csodálkozzék, ha külső és belső ellenségei csak szaporodni fognak. A jelenlegi Ausztriában, hol a magyarok folyton a többi nemzetiség fölé tolokodnak minden kiváló tulajdonság híján, mely elsőbbségüket igazolná és amellet folyton izgatnak, még nagyobb veszedelmet látunk, mint a sokszor emlegetett szláv gyűrűben.

— Ha a felajánlott béke csak egyszerű fegyverszünet, pihenő a harszárakban, akkor is elfogadható valami, de minden horderőt nélkülöz, melyet egyesek, különösen a magyarok tulajdonítani szeretnének neki.

— Egy olyan béke azonban, mely az említett módon nem oldaná meg véglegesen a nemzetiségi kérdést és tartós volna, valószínű veszedelem a románságra. Ez energiájuk szétforgácsolását vonná maga után éppen akkor, mikor tiltakozó szavuknak legerőteljesebben kellene megnyilatkoznia; éppen abban a pillanatban, mikor nálunk a lelkek tökéletes átalakulása volt készülében... Temperamentumunkból folyik, hogy a kis és részletkérdések untatnak, csakis a nagy problémák és a nyílt harszár izgatja a lelkeket.

— Kinek tesz hát szolgálatot?

— Elsősorban a magyaroknak, mert belül és kívül mindenütt ellenséges népek veszik körül, amelyekhez Németországot is sorakoztatjuk, mert mikor a habsburgi birodalom a forradalmak zsákmanórául esik, akkor Németország nem fog késni, hogy a Adriáig terjessze ki uralmát és fajtestvéreinek segítségére siessen, akik ebben a birodalomban a degenerálódásnak és az elszlávosodásnak vannak kitéve.

— Kis időre szolgálatot tesz azonban Németországnak is. Berlin ugyanis már kezdi unni a magyarok szemtelenkedéseit és örültségeit és bizonyára felhívta, hogy legyen szíves csillapulni, mert viselkedése nem kedvez a hármasszövetségnek és ezért vet ügyet erre Wien is. Innen az a hirtelen jóindulat a magyaroknál a nemzetiségek iránt.

— Magyarország Ausztria nyakán mindinkább veszélyes teherrel lesz, ahelyett, hogy támasza volna. Egy esetleges háború esetén a magyarok alig menthetik majd meg a saját bőrüket, nemhogy mást segíthetnének.

— Németország számot vetett ezzel a helyzettel és egyrészt szükségét látta annak, hogy újból nagy mértékben fejlessze a hadseregét és így áll elő az a helyzet, hogy Berlin és a szegény német munkások fizetik meg a saját zsebükből a magyarok hülyeségeit, kiknek a jóvoltából a habsburgi monarchia szövetségi értékét maguk a szövetségesek vonják kétségbe.

— Ha a nemzetiségek a pillanat fontosságával jól számot vetnének és egy-kettőre nem engednének, akkor most, vagy rövid időn belül győznének...

Mindezeket a tanár ur egy ujságíró kérdésére mondta el, aki most azt az ellenvetést tette, hogy ez a szélső álláspont nyújtja a küzdelmet és a testvérek szenvedését ott a hegyeken túl.

„Ugy van — végezte szavait az egyetemi tanár, — de ne feledjük, hogy azok a népek lettek nagygyá, amelyek szenvedni tudnak.”

Kérdezzük szeretettel, hogy vajon korlátozva van-e ott a sajtószabadság, ahol ilyen cikkek megjelenhetnek. A románok csakis bünyös lelkiismeretlenséggel felelhetnek igennel erre a kérdésre: Ne kereljünk, mert az ilyen tartalmú cikkek fényesen bizonyító világánál arról kell szomorúan meggyőződünk, hogy nem a békés és ezen politikai határok közt szépen megférő faji művelődés tényezőiért kellene a korlátlanul beözönlő román ujság és folyóirat, hanem azért, hogy a bünyös politikai tendenciákat tápláló sajtótermékekben állandóan duskáljanak.

A képviselőház munkarendje.

A képviselőházat tegnap március 2-ig elnapolták. A legközelebbi ülésen a tengerhajózási társaságok szerződéseit fogja a képviselőház tárgyalni, ennek elintézése után pedig gróf Tisza István miniszterelnöknek a román paktum ügyében tett előterjesztéséről indul meg vita. Március elején betorjlesztja a jövő évi költségvetést Teleszky János pénzügyminiszter és a képviselőház legközelebb tárgyalás alá kerülő törvényjavaslata ez lesz. Ha a bizottságok hosszabb ideig tárgyalják a költségvetést, akkor a polgári perrendtartást veszik elő. Áprilisban hosszabb szünet lesz a delegációk ülésezése miatt.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

A paktum ügye.

A miniszterelnök nyilatkozata.

Tegnap a képviselőházban Tisza István miniszterelnök részletesen nyilatkozott róla, minő keretek közt folyt le az oláh paktum tárgyalása?

Tisza István őszintén elmondta, mennyit volt ő hajlandó honorálni az oláh követelésekből? Sokat. Nagyon sokat. Ha az etelközi magyaroknak, Moldva őslakosainak csak félelmi szabadságot adnának Romániában, nekünk semmi panaszunk sem volna.

A miniszterelnök által kilátásba helyezett engedmények közül fetűnést fognak keltetni azok, a melyek a nemzetiségi nyelveknek a bíróságok és más hatóságok előtti használatára vonatkoznak. Ezek az engedmények megtörnék azt az elvet, hogy a magyar állami hatóságok nyelve a magyar. Ha az autonóm horvát tartomány teljes következetességgel kiszorítja a magyar nyelvet mindenünnen, végtelen gyöngeség volna most még az anyaország hatóságainál is visszavonulót fujni a magyar államnyelvnek.

És az oláh nemzetiségi párt még ezekkel az engedményekkel nem érte be. Pedig ami ezen túl megy, az már a magyar állam egységének nyílt feladása.

A visszautasítás önkéntelenül is azt a gondolatot kelti fel, hogy ilyesformán kár volt a paktum-tárgyalásokkal az országot felzaklatni és a tulzó nemzetiségi alá lovat adni.

A nemzetiségi falvak lakosságának gazdasági támogatása, kulturális színvonaluk emelése: ez olyan pont, ahol egyetért mindenki Tiszával. Csak ez a kultúra magyar legyen. Ezen a téren a nemzetiségi vidékek lakosságának támogatása az egész országnak javára válik. Nem volt azonban helyes a hajdudorogi püspökség ügyét az alkudozásba belevonni. Ez már elintézett ügy.

A további ut most már világosan ki van jelölve: közvetlenül a néppel, nem komiték-kal kell érintkezni, emelni a nemzetiségek jólétét és közelebb hozni őket a magyar kultúra áldásaihoz. Minden más kísérlet vagy nem sikerül s akkor fiaszkóval végződik, vagy sikerül, de csak olyan drága áron, amely egyenlő volna Magyarország feldarabolásával.

11 óra után nyitja meg Beöthy Pál elnök az ülést.

Szász Pál előadó jelenti: Sümegi Vilmost a mentelmi bizottság megrovásra ítéli és 100 korona pénzbüntetésre.

Napirend: a választókerületek új beosztásáról szóló törvényjavaslat 3-szori olvasása.

A Ház megszavazza.

Az elnök bejelenti, hogy a következő ülés napirendjére vonatkozóan csak a miniszterelnök beszéde után fog indítványt tenni.

A román paktum.

Bujanovics Gyula kérdi a miniszterelnököt, nem tartja-e elérkezettnek az időt

arra, hogy a románokkal folytatott tárgyalásokról a Házat tájékoztassa?

Tisza nyilatkozata.

Tisza István gróf miniszterelnök: A lapokból már köztudomású, hogy a román nemzetiségi párt vezérfőfőival folytatott tárgyalások véget értek.

Főladatom az, hogy minden részletében megismertessem a kormányt az összes kérdésekben elfoglalt álláspontját. A minap igen érdekes eszmecsere volt itt a Házban köztem és Apponyi Albert gróf között és akkor is alkalmam volt kifejezni álláspontomat. Abból a nagy igazságból indultam ki, hogy a magyar nemzeti állam az ország nem magyar ajku lakóival való testvéries egyetértésben keresi a maga jövőjét. Az állam nemzeti jellegének fentartása mellett az ország idegenajku polgárainak jogos érdekeit és jogos törekvéseit támogatja. Ez azonban nemesak a magyar nemzetet, hanem az idegen ajku polgártársakon is mulik, nekik kell törekvéseiket a nemzeti állam létfeltételeivel úgy összhangba hozni, hogy ezzel megalapozzuk jövőjüket. Az összhangnak ez az előfeltétele megvan az ország idegen ajku polgárainak többségénél, de a románok nagy része még a bizalmatlanság álláspontján van.

Ez indított már évtizedekkel ezelőtt arra, hogy minden alkalommal igyekezzem keresni a megértést és összhangot az ország románajku polgáiraival. Kerestem ezt nem csupán a magánéletben, de a helyhatósági életben is. Már a kilencvenes években volt alkalmam erről a nyilvánosság előtt is nyilatkozni. Hasonló érzelmeknek adtam kifejezést a románok egyik egyházi ünnepén is. Goldis püspök installációja alkalmával.

Tíz évvel ezelőtt, a mikor ugyanezt az állást töltöttem be, mint ma, szintén előkészítő munkát végeztem ezen a téren, de csak most jutottam abba a helyzetbe, hogy az eszmecsereket megkezdhessem.

Már kormányra lépésem előtt az akkori miniszterelnök tudtával és helyesléssel kezdtem meg a személyes érintkezést. Megkérdeztem Mihályi Tivadar képviselőtársamat, nem volna-e mód rá, hogy közelebbről megismerkedhessem a románok panaszaival és óhajtaival? A főlészítés visszhangra talált és már a múlt év március havában kezdődött meg a tárgyalás köztem és a román nemzeti komitő három tagja közt. Ezeket az eszmecsereket folytattuk kormányra lépésem után is. Október, december és január havában ismételtan tanácskoztunk. Mindig ugyanannak az elvi alapnak változatlan főtartásával tanácskoztunk.

Az igazság érdekében el kell ismerem, hogy a román urak részéről oly követelések, melyek a nemzeti állam érdekeivel ellentétben állottak volna, csak igen szűk keretben jelentkeztek. Bizonyos garanciát követeltek arra, hogy a román vidéken román tisztviselők legyenek és hogy bizonyos számú kerületben a választók többsége román legyen. Ami az első követelést illeti, mindjárt visszautasítottam.

Az új kerületek.

Ami a kerületek kérdését illeti, akkor már meg volt alkotva az új választójogi törvény. Már akkor tudtuk, hogy a román többségi kerületek száma semmi esetre sem fogja elérni a harmincat. Most már tudjuk, hogy körülbelül huszonhét ilyen kerület lesz.

A mandátumok dolgában nem volt tehát semmi paktálás és ki kell jelentenem, hogy semmiféle személyi aspirációnak kifejezést nem adtak a román urak és egyes állások betöltése még csak szóba sem kerül közöttünk.

A vitás kérdések.

Abból indultunk ki, hogy ha sikerül megnyugtatni a románokat, a nemzetiségi párt oly határozatot hoz, hogy a programjából kivesszi mindazokat a kérdéseket, amelyek a magyar nemzeti politikával össze nem egyeztethetők.

A kérdés első csoportja a sajtóra és a társadalmi szabad mozgására vonatkozott. Kijelentettem, hogy magától értődik, hogy az ország minden polgársága egyenlő jogokat élvez; a románok politikai pártot alkothatnak s egyenlő elbánás illeti meg őket a sajtó, az egyesületi és a gyülekezési jog terén, a kormány szívesen fogja venni, ha a tisztviselők a román kulturális, társadalmi és gazdasági egyesületekben is részt fognak venni.

A mi a román nemzetiségi pártot illeti, végzetes hibának tartom, hogy ily párt létezik, de utóvégre ez az ő dolguk. Hiszen Magyarországon még az osztálygyűlölet alapján is szabad pártot alakítani.

Kilátásba helyezte továbbá a kormány, hogy a törvények román nyelven is meg fognak jelenni. Azoknak a tisztviselőknek és községeknél, akik a néppel érintkeznek, a román nyelvet annyira ismerniük kell, hogy a népet megértsék. Addig is míg kellő számmal lesznek ily tisztviselők, a kormány már időközben is a román vidékeken lehetőleg oly tisztviselőket alkalmaz, akik románul értenek. Kilátásba helyeztük, hogy a gimnáziumok felsőbb osztályaiban a román vidékeken a román nyelv fakultative taníttassék, esetleg mint görög pótló tantárgy.

Bátor vagyok úgy suttyomban elköve-tett hazaárulásomat is bejelenteni. A jegyzői tanfolyamokon már életbeléptettük a nemzetiségek nyelvének tanítását és az ifjúság nagyon szívesen, örömmel tanulja ezeket a nyelveket. Ha kimodjuk azt, hogy előnyben részesül az a pályázó, a ki a nemzetiség nyelvét ismeri, bizonyos, hogy a ifjúság nagy buzgalommal fogja a nyelveket tanulni. Ez valóságos áldás lesz a népre nézve és az a tisztviselő, a ki a nép nyelvét érti, egész más erkölcsi sullyal fog birni a nép előtt. (Éljenés és taps.)

A román nyelv a bíróság előtt.

A bíróságok ügyében kimondottuk, hogy a beadványokat magyarul kell készíteni, de meg kell engedni, hogy a szóbeli tárgyalásokon az ügyfelek anyanyelvüket használják. A büntető eljárásban szintén megengedtük a nemzetiségi nyelv használatát az előszóval való kihallgatások alkalmával. Vannak olyan vármegyék, a hol bizonyos beadványokat elfogadnak nem magyar nyelven is és bizonyos értesítéseket kiadnak a nemzetiségek nyelvén is. Most, hogy a közigazgatást államosítottuk, az eljárást egységessé kell tenni. Az ország minden polgárai az elsőfoku közigazgatási hatóságoknál anyanyelvüket írásbeli beadványokban is használhatják, ha azokat maguk szerkesztik meg. Az elsőfoku közigazgatási hatóság a féllel anya nyelven fog tárgyalni, ha a fél ezt kívánja. A belső szolgálat nyelve azonban magyar marad.

Az idézéseket anyanyelven is kiadjuk, de az érdemleges ügyiratokat csak magyar nyelven, azzal a kötelezettséggel, hogy a ma-

HOLLANDY, PAPP ÉS VELICS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Kaszarnya-ter 7. szám. (Pankolics-telep)

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk. — Jobbminőségű butorok javítása és fényezése (a helyszínen is) azonnal jutányos áron eszközöltetik. — Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

gyarul nem értő fél részére meg kell magyarul a magyarul kiadott ügyiratokat. — Az ügyvédek számára fölhatalmazást adni, hogy beadványaikat nemzetiségi nyelven is szerkeszthessék, nem szükséges, mert egy ügyvédnek tökéletesen kell tudni magyarul, és nemcsak a közszolgálatnak, de a félnek is érdeke, hogy a hatóság vagy bíróság által közvetlenül értett nyelven legyenek kiállítva az ügyiratok.

A kérdések harmadik csoportja gazdasági téren mozognak. A román urak igen nagy súlyt vettek oly kérdések tárgyalására is, a melyek maguktól értetődnek. Ilyen kérdés például az, hogy a gazdasági ki- rendeltségek a románokat is támogassák. Kivánták, hogy népies gazdasági előadásokat román nyelven is tartsanak és hogy általában a román kisgazdák a magyarokkal egyenlő elbánásban részesüljenek.

Ez mind nagyon természetes dolog. Szóba hozták azután a telepítési akció kérdését is, a melyre nézve kijelentettem, hogy a telepítési akciónak nincs a románokkal szemben agresszív jellege, csak azt akarjuk, hogy a magyarság birtokállománya a magyarság kárára és a románok hasznára ne változzék meg. Ezen a téren nem a támadás, hanem a védekezés a célunk. Ezen a keretben belül a kormány a jövőre nézve is szabad kezet tartott fenn magának.

Az iskolatörvény revíziója.

A kérdések legnagyobb tömege az iskolai ügyekre vonatkozik. Igen nyomatékosan követelték az 1907-ik évi iskolatörvény revízióját, a melynek rendelkezései rájuk nézve igen sérelmesek.

Érett megfontolás után kijelentettük, hogy a törvény revíziójára hajlandók nem vagyunk. Tettük ezt főleg azért, mert a törvények az állami felügyeletre vonatkozó részét érvényben fogjuk tartani. Igyekeztünk meggyőzni a románokat, hogy e törvény korrekt végrehajtása esetén nekik nem is lehetnek sérelmeik.

Kijelentettük, hogy a kormány tartózkodni fog oly eljárásról, a mely a felekezeti iskolák fontartását veszélyeztetné és kijelentettük azt is, hogy a felekezeti ügyet objektíve fogjuk kezelni. A kormány igyekezni fog, hogy oly helyeken, a hol a magyar tanulók száma eléri a husz százalékot, ezek számára külön állami iskolát állítson. A tanítói fizetések kiegészítése dolgában a román tanítók ugyanolyan elbánásban fognak részesülni, mint más tanítók.

Attól, hogy a kiegészítés magának a tanítóknak adassék ki és ne az egyházi főhatóságnak, a kormány ezentúl sem hajlandó eltérni. Kész továbbá a kormány arra, hogy oly tanfelügyelőket alkalmazzon a románok által lakott vidékeken, a mely tanfelügyelők a román közoktatási érdekek iránt érzékkel bírnak. Ezen változtatni kell és többé nem lehet megkövetelni, hogy fényűző iskolaépítkezés által anyagi romlásba döntse a népet.

Nem fogjuk megkövetelni azt, hogy a nem magyarjaink növendékei már az elemi iskola negyedik osztályának elvégzése után értelmük fejlődési fokát meghaladó kérdésekről is folyékonyan tudjanak magyarul beszélni.

Az Apponyi-féle iskolai rendeletnek a vallásoktatásra vonatkozó része szerinte csak elkeseredést keltett még azoknál a románoknál is, akik különben nem tartoznak a béktelenek közé.

Egy hang a nemzetiségek padjain: Másoknál is.

Tisza: Igen, minden nemzetiségnél. Ami pedig a románok ellen az iskolákban felhangzó hazafias kifakadásokat illeti, ezeket a leghatározottabban elítéli. (Taps a nemzetiségi padokon.) Ezek az éretlen hazafiak egyenesen az agitátorok malmára hajtják a vizet. Beszélt egy előkelő román emberrel, aki elmondta, hogy mindig magyar iskolába járt, az akadémiát is ott végezte, de mindig csak az volt a címe: büdös oláh.

Az új magyar püspökség.

A hajdudorogi gör. kath. egyház felállításánál tévedések voltak, mert néhány oly román község csatoltatott oda, amelyekben túlnyomó a román lakosság. Viszont oly községek, melyekben a magyar a túlnyomó, nem vétettek fel az egyházmegyébe. Ezt a kérdést úgy lehetne megoldani, hogy egyrészt a román községek kivétesenek s helyükbe a magyar községek adassanak. (Élénk helyeslés.) De az egyház csorbát nem szenvedne, megmaradna megállapított nagyság.

Ezek után áttér a nemzetiségi kérdések kérdésére. A román megbízottak megengedi — kellemetlen helyzetbe kerültek az által, hogy a 42 nemzetiségi kerület lecsökkent 27-re, de konstatalja, hogy ő igazságosan járt el s a románok kulturájának emelkedésével kerületeik is szaporodnak.

A nemzetiségi törvényt testvérekre hozták elődeink. És a magyarok ellen oly agitáció keletkezett a különböző nemzetiségek közt, hogy örültség és öngyilkosság lett volna a magyar elem részéről, ha végrehajtott volna a törvényt. Gondoskodni kellett, hogy a magyar nyelv a közigazgatásban érvényesüljön. Ezen ma se lehet változtatni, de hajlandó volt kulturális téren nyelvükhöz való ragaszkodásukat és jogukat méltányolni és elismerni.

A román komité nem fogadta el a följánlott békét. Elismeri, hogy érdeke a magyar nemzetnek, hogy a közel 3 millió román néppel békésen együtt munkálkodjék a nemzeti munkában. De ez csak akkor érhető el, ha az egymás iránti bizalom teljesen átmege a nemzet minden rétegébe. Hogy mit rejt a jövő, nem tudja. A kormánynak kötelessége mindent felkarolni, ami a nemzet érdekében helyes és meg is fogja tenni azokat a lépéseket, amelyeket imént vázolt. Azt hiszi, ha a kormány kivieszi azokat az akadályokat, mint például a vallásoktatást és az anyanyelv kizárását, akkor közelebb hozzuk magunkhoz azokat a románokat is, akik elégedetlenek s így sikerül a békét, melyet teljes hévvel óhajt, megteremteni.

Kéri a Házat, hogy abból a szempontból, hogy e kérdéshez mindenki hozzászólhasson, válaszát ne vegye tudomásul s tűzze napirendre. (Taps.)

Bujanovics Gyula újabb felszólalása után a Ház a választ nem vette tudomásul, hanem napirendre tűzte március 2-dikára.

Az ülés fél 2 órakor végződött.

Reformok

a villamos vasut közlekedésében.

Amelyek nem váltak be.

Közgyűléseken állandóan interpellálják a polgármestert, hogy a városi villamosvasut járatai nem elégitik ki a nagy közönség érdekeit s a tanács nem elég erős, hogy a vasutársasággal szemben ezen érdekeket kellőképpen megvédje.

Amióta üzembe helyezte a máv. Nagyváradtól Budapestig a Nagyváradtól reggel 6 órakor induló gyorsvonatot, egymást érték a felszólalások, hogy hátrányos a közönségre a villamos kocsik reggel 7 órakor indítása, mert a gyorsvonaton utazók nem tudnak reggel 6 órára villamoson kimenni a vasutállomásra. Arra kérték a polgármestert, hogy hasson oda, miszerint reggel fél 6 órakor minden irányból indítsanak kocsit a vasutállomáshoz, a 6 órai gyorsvonat utasai részére; továbbá este 10 óráig közlekedjenek a kocsik.

Kérték továbbá, hogy az F. kocsit Csillagvároson ne csak a Komáromy-utcáig, hanem a végpontig, a bányasori vámgig közlekedjék.

Rimler Károly polgármester intervenciójára a villamosvasutársaság próbaképen eleget tett a kívánságnak s életbeléptette úgy a reggel fél 6 órai kocsimeneteket, mint a bányasori teljes közlekedést és az esti 10 óráig tartó menetet.

A vasutigazgatóság most terjesztette be a próba eredményét.

1913. december 5-től 48 napig tartott a próbaidő, amely alatt pontosan megfigyelték az eredményt. A beszerzett adatok azonban azt igazolják, hogy a három ujtás közül egyik sem vált be s a korábbi és későbbi menetek és a bányasori teljes menet csak óriási ráfizetéssel tartható fenn és közszükséget sem képez.

A reggel fél 6 órától 6 óráig közlekedett kocsikat átlag naponta 12 utas vette igénybe, de igen gyakran megesett, hogy a kocsikban egyetlen utas sem volt. Reggel 6—7 óra között az összes vonalakon forgalom volt, 15 kocsival s összesen 10 utas volt átlag, tehát egy kocsira egy utas sem esett. Ez időben főleg a Rákóczy-uti vonalrészét használta ez a kevés utas is, más vonalakon tehát nem is volt utas.

Ezek az adatok igazolják, hogy a próbajáratok közszükséget sem képeznek.

A mostani munkahiány folytán a kora reggeli órákban nem veszik igénybe a munkások a villamos vasutat, különben is reggel nyolc óra előtt nem igen kezdik meg a munkát.

A Bányasoron naponta 16 utas volt a végpontig, 122—128 menetnél, tehát a menetnek csak egy nyolcadára jutott utas, tehát két koesi mindég üresen járta be a végpontot. Pedig ezek a menetek óriási költségkülönbözötet okoznak.

Tehát ezen kívánság teljesítése sem képez közszükséget, sőt hátrányos a vonal többi szakaszán utazókra, mivel a hosszabb járat miatt kevesebb a kocsik fordulása és késedelmesebb az utazás a vonal többi szakaszain.

Az esti 9—10 órai forgalom szintén ilyen eredményt mutat s igazolja, hogy a közönségnek nincsen nagy szüksége az ily késői kocsijáratokra. A 48 próba nap alatt este 9—10 óráig összesen 697 koronát vettek be.

Ha ezen három járatot állandósítani akarnák, emelni kellene a személyzet létszámát, szaporítani kellene a tisztogatás, áram, olaj stb. olyan nagy költségeket okozna, amely éppen nincs arányban a költségekkel.

Ezeket a kocsimeneteket tehát tovább nem tartja fenn a villamosvasut.

Az esti 10 óráig tartó üzemet csak akkor tartják fenn, ha a város ezért kártalanítja a vasutársaságot.

Kijelenti továbbá a vasutársaság, hogy nagy károsodást okoz a vasutársaságoknak az, hogy a 10 filléres szakaszhatárt az Európa szállodától kihelyezte a Gerliczy-utcáig, mert most a legtöbb utas csak szakaszjegyet vált s gyalog teszi meg a rövid utat a vasutállomásig. Kéri a város tanácsát, hogy a szakaszhatárt beljebb helyezhesse és pedig a Schlauch-téri megállóhoz.

*

A reggel 6 órai gyorsvonathoz próbaképen beállított fél 6 óras kocsijárat tényleg nem vált be, erről bárki meggyőződhetett,

ha figyelemmel kísérte. Állandóan üresen futottak a kocsik végig a Rákóczi-uton.

A szakaszhatár megrövidítése azonban már közelebbről érdekli a közönséget, amelynek egyenes megrövidítése volna, ha a Schlauch-térig szabnák ki az új szakaszhatárt. A közönség meg volt elégedve az Európa szálló előtti szakaszhatárral s annak kitolását inkább közbiztonsági érdekek parancsolták.

A mai szakaszrendszer különben is csak kedvezmény a vasutársasággal szemben, mert a szerződés három szakaszt ír elő, 8—16—24 filléres menetdíjjal, s ehelyett csak két menetdíj van: 10 és 20 filléres; továbbá nincsen keresztülvive a gyermekek menetdíjára vonatkozó szerződészerű megállapodás, mert a gyermekek pl. a 10 filléres viszonylatban nem élvezik a kikötött féldíj kedvezményt.

Ezekkel szemben a vasutársaságnak is kell valami előnyt nyújtani.

Az elmaradt főgimnáziumi farsangi ünnepély.

Izgatottság a diákok közt.

Városszerzte nagy feltűnést keltett, hogy az olyan nagyon fennen hirdetett és az előkészületekből kitűnőnek ígérkezett főgimnáziumi farsangi ünnepély elmaradt. Így aztán ma délután 5 órakor, ekkorrára volt ugyanis az ünnepély tervezve, nem lesz hangos a főgimnázium diszterme, hanem üres, komor és sötét.

Megindultak a találgatások, hogy mi az ünnepély elmaradásának az oka. Az okot távolfekvő eseményekben kell keresnünk. A főgimnázium VIII-os tanulói és a tornatanár közt bizonyos csekély dolog miatt nézeteltérés volt, s amely nézeteltérést aztán a VIII. osztályosok, nem tudni miért, gyerekes viselkedésükkel gyűlölséggé változtatták. A VIII-osok nem vettek részt a mostanában rendezett disztornán, sőt annyira mentek, hogy az általuk rendezett farsangi ünnepélyt először a disztornával egy időre akarták tenni, hogy ezáltal elvonják a disztorna közönségét.

Ez a tervük, amely egy cseppet sem vall érendő fiatalemberek gondolkodásmódjára, nem sikerült. A gimnázium igazgatósága hallani sem akart erről s így aztán egy héttel elhalasztották az ünnepélyüket. Ma tartották volna meg, ha közbe nem jön valami, amely valami a jelen esetben egyik helyi lapban megjelenő cikk volt, mely nyilvánosságra hozta a tornatanár és a VIII. osztály közti egyenetlenséget. A cikk annyira a tornatanár ellen és annyira a diákok mellett foglalt állást, hogy mikor a gimnázium igazgatósága ezt olvasta, önkénytelenül is arra gondolt, hogy a szóbanforgó cikket egy diák írta. Megindult a nyomozás a tettes után és úgy sejtették, hogy meg is találták egy VIII-os személyében.

Az illető diákot az igazgató elé citálták, hol az olyan tiszteletlen hangon beszélt, hogy teljesen elrontotta a dolgot.

Állítólag az igazgatójának, ki különben higgadt és nyugodt ember, ilyen szavakkal válaszolt: „Kikérem magamnak azt a gyanúsítást, mintha azt a cikket én írtam volna.”

Az aztán magától értedődik, hogy mikor a dolgok már ennyire elfajultak, az igazgatóság — igen helyesen — megtiltotta az ünnepély megtartását.

Most aztán az egész VIII-ik osztály tüzes, izgatott, forradalmi hangulatban van.

Az osztály egyes tagjai bejárják az összes váradi szerkesztőségeket, hogy állítsanak ki számukra egy olyan bizonyítványt, hogy ők nem irtak, nem küldtek be egy cikket sem, sőt erre kísérletet sem tettek.

Zárójelben legyen mondva, olyan foshányok is forognak a levegőben, hogy ha a cikk írásával gyanúsított diákot eltávolítanák, akkor az egész VIII. osztály sztrájkba lépne.

Lám, ki gondolná, hogy a gimnázium falai közt, mely a tudománynak a csarnoka, a diákok fejében ilyen bolond ideák is teremnek. Hát még vajjon mi van hátra? Okosabban tennék a diákurak, hogyha ahelyett, hogy ilyen nem lékik való dolgokon török a fejüket, inkább ebben az utolsó félévben még meghuzódnának békén a gimnázium telefirkált padjaiban és tanulmányozzák Tacitus mély értelmű mondatait és szerkezeteit, avagy elmerülhetnének a matematika rejtélyeiben és elmélkednének a fizika megdönthetetlen tételein. A megdönthetetlen tételek közé azt is bevehetik, hogy senki olyan dolgot nem csinálhat, amit nem tud és amihez ereje nincs. Most aztán kíváncsian várjuk, mit hoz a jövő. Békét, háborút-e, avagy tán — oh szörnyőség! — sztrájkot?

Közveszélyes kofák.

A szalárdi főszolgabíró rendelete.

Ugy a nagyváradi, mint a szomszédos községek kofái annyira elhatalmasodtak már a vármegyében, hogy egyes helyiségeknek valóságos rémei lettek. Így példának okául Szalárdon már nem elégedtek meg az összes aprójszág és tojás összevásárlásával, hanem minden egyes alkalommal amikor megjelentek ott, oly botrányos állapotokat idéztek elő, hogy legutóbb a szalárdi főszolgabíró volt kénytelen közbelépni és radikális eszközökkel rendet teremteni.

A heti piac alkalmával 40—50 kofa lepte el a szalárdi piacot és összevásárolva minden termelt dolgot, lehetlenné tették a normális piaci árakat.

A kofák az összevásárolt árukat eladták ugyan a szalárdiaknak, de nem a vett áron, vagy valamivel magasabb összegért, hanem ép úgy mintha a nagyváradi piacon lettek volna; négyszeres-ötszörös árért. A kofák e valóságos zsarolási műveletük által méreg drágává tették a szalárdiaknak a megélhetést.

Megtörtént aztán az is, hogy a szalárdi gazdasszonyok ki mertek menni a piacra vásárolni. Ilyenkor a kofák lépésről-lépésre követték őket és jaj volt, ha vásárolni mertek. A kofák a már megvett, de még ki nem fizetett aprómarhákat, tojást kiragadták a kezükből és vitték magukkal. Ha egyszerűbb asszonyokról volt szó, nem maradt el a hajcibálás sem.

A türethetetlen állapotoknak végét vetendő, Kelemen József főszolgabíró kedden reggel rendőroket küldött ki a piacra. A rendőrök megkezdtek a kofák összeszedését. Nehéz munka volt. A kofák kézzel-lábbal tiltakoztak a bekisérés ellen. Hiába. A rendőröknek segítségükre jöttek az esküdtek és egy óra alatt kofamentes volt a piac. Mintegy 35 kofát kísérték be a főszolgabíróságra.

Kelemen József főszolgabíró első sorban

megállapította, hogy a bekisért kofáknak nem volt iparengedélyük, tehát minden törvényes alap nélkül üzték ezt a vándor-ipart. A folytonos botrányok elődézése miatt pedig megbüntette őket fejenként 4 korona pénzbüntetésre.

A megbüntetett kofákat a piac tartama alatt nem is engedték a piacra, úgy hogy ezen a napon minden élelmiszernek félannyi ára volt, mint máskor.

A kofák tegnap tömegesen adtak be felebbezést a főszolgabírói intézkedés ellen és egymásután váltják meg az iparengedélyt. A kofák tulkapásaival szemben Kelemen úgy fog védekezni, hogy megtiltja a kofáknak az elővásárlást. A főszolgabíró rendelkezését mindenféle nagy örömmel fogadták.

Zsidó korcsmáros — magyar korcsmáros.

Schlanger Jenő felgyújtotta a konkurrensé házát.

Pusztahodos községnek egyetlen korcsmárosa és boltosa volt hosszú időn keresztül Schlanger Jenő. Persze kitűnően ment az üzlet, nem volt konkurrensé s a jó falusiak szinte ontották a pénzt a korcsmába. Mindegy volt, hogy milyen az üzletben a portéka és hogy milyen bort meg pálinkát mérnek a korcsma kecskelábas asztalain. Fogyott minden bőven, a hodoselli oláh nép nem volt válogató. Jól ment a gseft.

Történt azután, hogy egyik odaváló lakos, Kemény István, szintén kért italmérséi engedélyt, meg is kapta s ő is nyitott korcsmát a faluban. A falusiak jó része ezután inkább Kemény István korcsmájába járt, mint a „zsidó“-hoz. No jutott azért vendég neki is.

Schlanger azonban sehogy se tudott belenyugodni abba, hogy ne ő legyen a falu egyetlen és korlátlan hatalmu korcsmárosa. Ahol csak lehetett, mindenütt ártani igyekezett a kollégénak. Csinált neki ugynevezett tisztességes versenyt, igyekezett elriasztani a falu népét a szomszéd korcsmájától. Ez azonban nem sikerült neki.

Ekkor a bosszantások legkülönbözőbb nemét találta ki Kemény ellen. Betörtette a korcsma ablakait, a korcsmáros legelő lovainak levágatta a fülét, úgy hogy már a falu is fel volt háborodva ellene.

Ez azonban nem volt elég. A múlt év nyarán felbújtotta Pelle Mikulájt, pénzt ígért neki, hogy gyujtsa fel Kemény István házát. Egy sötét éjszakán Pelle Mikuláj el is ment Pelle Mihály kíséretében az új korcsmáros házához. Pelle Mikuláj fel is gyújtotta a házat, azonban szerencsére idejekorán észrevették a tüzet, összecsődült a falu és mielőtt még nagyobb baj történt volna, eloltották a felesapó lángokat. Így csak a kapu égett le.

A kir. ügyészség Pelle Mikuláj ellen gyujtogatás büntetének kísérlete miatt, Schlanger Jenő ellen felbujtás címén, Pelle Mihály ellen pedig mint bűnségéd ellen emelt vádat.

A nagyváradi kir. törvényszék esküdtbírósa Szöllőssy kir. törvényszéki bíró elnöke alatt öt napig tárgyalta az érdekes ügyet. Pelle Mikuláj és Schlanger Jenő mindent tagadott, azonban a kihallgatott tanúk ellenük bizonyítottak. Ellenük vallott maga a másodrendű vádlott Pelle Mihály is, aki szépen elmondotta, hogy Schlanger

Jenő mint vette rá Pelle Mikulájt és őt, hogy gyujtsák fel éjnek idején Kemény házát, akkor, amikor az egész család otthon van. Ő maga Pelle Mihály azonban nem vett részt a gyujtogatásban, mindössze elki-sérte Mikulájt a tett színhelyére.

A bíróság az esküdtek verdiktje alapján Pelle Mihályt fel is mentette a vád alól, ellenben Pelle Mikulájt mint tettést, Schlan-ger Jenőt pedig mint fölbujtót gyujtogatás büntetvényében kísérletében, továbbá tulajdon elleni kihágás- és ingó vagyon rongálás vét-ségében mondta ki bűnösnek és ezért Schlan-ger Jenőt 2 évi és 8 havi, Pelle Mikulájt pedig 2 évi és 4 havi fogházra ítélte.

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, az elítéltek és védők azonban semmisségi panaszt jelentettek be.

A két elítélt vizsgálati fogságát továbbra is fenntartotta a törvényszék.

A főgimnázium mentőcsapata.

*

Mint azt néhány helybeli lap már meg-említette, a főgimnáziumban mentőcsapatot szerveztek. Hazánkban, csak Budapest két középiskolájában van hasonló mentő-intéz-mény. A vidéki középiskolák között első a váradi főgimnázium, hol az ifjúságot ezen humánus, nemes cselekedetekre is kioktatták. Mint értesülünk, a kiképzés tegnap ért vé- get. A kiképzést dr. Roskopf Béla, a főgimná- zium kiváló egészség-tanára és iskolaorvosa teljesítette. Teljes ambícióval, szeretettel ok- tatta az ifjúságot az emkerszereteten ezen ér- tékes gyakorlására s fáradozásának el is érte kellő jutalmát. Ugyanis a jelentkezett 43 ta- nuló közül 31 tanuló állotta ki sikeresen a vizsgálatot. Ezen 31 felsőbb osztályos tanulók még gyakorlati vizsgát is tesznek s akkor a bizottság kiadja részükre az igazolványt, amely őket az első segélynyújtásra alkalmas- nak, megbízhatónak nyilvánítja.

A mentő csapatnak igazi értékét csak úgy tudjuk méltányolni, ha megismerjük annak iskolai feladatát. Mert a kiképzésnek nem csak az volt a célja, hogy erről is szerezzenek valamely ismeretet, hanem az is, hogy az iskola életében bizonyos funk- ciót is végezzenek. Mint értesülünk, ezental minden játékdélutánon, társas kiránduláson napos diák-mentők lesznek, kik mentőtás- kával felszerelve mindenkor kéznél lesznek a netaláni felmerülhető baleset segítségadá- sára. De feladatuk lesz az is, hogy a tiz- percekben az udvaron, folyosókon tartózk- odnak s a szerelenségekre könnyen hajló kisebb tanulókat barátságosan figyelmeztet- sék a kellő mértékre s hogy a meggondo- latlan ugrándozásból eredő gyakori baleset-eknek ily formán ekejét vegyék. Kötelesek lesznek felügyelni arra is, hogy az osz- tályokban, folyosókon gyümölcshéjat stb. el ne dobáljanak, hiszen az ezen való köny- nyű elcsuszás már sok baleseteknek volt az okozója.

Es e feladatok mellett alig háramlik a mentőkre megterhelés. A tanulók örömmel vállalkoznak e szép feladatokra. Ugy hisszük, helyesen járunk el, ha a főgimnázium első mentőcsapatának névsorát közreadjuk, Kakas István, Niedermann Zoltán, Róth Andor VIII. o., Görömbölyi János, Kelemen László, Barta Andor, Huber Jenő, Székely Gyula, Enderfer Árpád, Vámosy Mihály, Szilassy Sándor, Faragó Kálmán, Balyi Ferenc VII. o. t., Pumar Máté, Richter Béla, Szuiegh Elemér, Kaufmann Sándor, Takács Imre, Szabó Lajos, Páll Endre, Markovics Sán- dor, Kiss Kálmán, Rakk Kálmán, Róbert Béla, Wirtz Ferenc, Varró István, Zimányi Gyula, Kroó István, Somogyi István, Hirsch

Herman, Koszta József, Bauma Vince és Kiss Ernő VI. oszt. tanulók.

A vizsgálat alkalmával a főgimnázium igazgatója meleg szavakkal hívta fel az ifjakat az egymáson való segítésre és kitar- tásra buzdította e nemes cselekedetek foly- tonos gyakorlásában. A mentőcsapat tanár- vezetője az intézeti tornatanár.

A gyémántgyűrűs szobaleány.

Megkerült Osváth Lajos családi ékszere.

*

Tegnap átkisértek a rendőrségről az ügyészségre egy cifra leányt, aki egész kü- lönös módon valotta be bűnét a rendőrségi ki hallgatás alkalmával. A zord rendőrtiszte- ket is meghatotta a makacs szobaleány meg- térése.

Még a múlt év októberében történt, hogy Osváth Lajos vármegyei főlevéltárnál el- veszett egy igen értékes, drága kövekkel ki- rakott gyémánt gyűrű. Családi tradíciók fü- ződtek az értékes klenóliumhoz s eltűnése kétszeres kárt jelentett tulajdonosának.

A jelentés alapján megindult az eljárás ismeretlen tettes ellen. A rendőrség behatóan foglalkozott az ügygel és első sorban a ház cselédségét vették vallatás alá.

Szentes Klára volt akkor Osváthék szo- baleánya. Tagadott mindent. Nem is látta a gyűrűt. A rendőrség megfigyelés alá vette a leányt, aki ellen nem merült fel semmiféle bizonyíték.

Közben a leány elment Osváthéktól s október óta szép kis idő mult el. Beállott szobaleánynak dr. Moskovits József házához s igen megbízható cselédnek bizonyult. Látta, hogy október óta nem háborgatták a gyűrű- ért s azt hitte, hogy már egészen el is aludt az ügy.

Annyira biztonságban érezte magát, hogy egész vakmerően az ujjára huzta a régi gyü- rűt és azzal büszkélkedett az utcán.

Egy szemes rendőrtisztnak feltűnt a leány kezén a különösen szép gyűrű. Jobban megnézte a leányt és felismerte benne Osváthék volt cselédjét, akit annak idején gyanúsítottak a lopással. Ehrlich Imre rendőrfogalmazó rögtön nyomon követte a leányt, aki úgy látszik gyanut fogott s mire haza ért, a gyűrű már eltűnt ujjáról.

Mindemellett előállították, de a leány kitartóan, sőt önérzetesen tagadott. Nem tudtak belőle kivenni egyetlen szót sem a gyűrűre vonatkozólag s arról sem akart tudni, hogy nála volt s az ujjain látták a gyűrűt.

A fogalmazónak azonban feltűnt a leány nyakában egy kis lánc, a végén ke- reszt s ridiküljében egy olvasó.

— Hiszen azt mondta, hogy maga re- formátus vallású. Mit keres akkor magánál ez az olvasó? . . .

Szentes Klári zavarba jött, két köny- szökött szemébe és zokogni kezdett. Sűrű könyhullatások között vallotta be, hogy gyónni akart menni, mert nem bírta to- vább a lelki gyötrelmet. Beismerte, hogy igen is ő lopta el a gyűrűt, el is adta még délelőtt. Ugy akart könnyíteni a lelkén, hogy meggyénta volna bűnét.

HIREK

Tájékoztató.

Február 21. A Tiszti Kaszinó estélye.

Február 21. d. u. 5. A főgimnázium farsangi ünnepélye.

Febr. 22. Katholikus Kör közgyűlése d. e. 11 órakor és társas-vacsorája este 8 órakor a Kör új nagytermében.

* **Vetítő próba.** Tegnap délután 6 óra- kor tartották meg a Kath. Kör új palotájá- ban a vetítő próbát. Hatalmas vászon eres- kedik le a pódiumon, előtte pompás előadói katedra. A gép a karzat fölötti fülkéből ve- titi a sugarakat s az egész teremből nagy- szerűen lehet látni a vászonra rajzolódó ké- peket. Rendkívül élvezetes lesz ezután min- den vetítő-est. Igaz, a közönség eddig is nagy érdeklődéssel látogatta ezeket az elő- adásokat. Az előadók ugyanazok maradnak ezután is és e vonzerőhöz most hozzájárul az új palota fényes berendezése, pazar ké- nyelme, a világítás, a ruhatár stb. nagyszerű felszerelése. Az első vetítőpróbán ott voltak : Karácsonyi János dr, Vuetskits Gyula dr váradi kanonokok, Ghóczy Géza káptalani főmérnök, dr Molnár Géza kuriai bíró, Száh- lender Károly, Sürger Bertalan stb. és igen sok érdeklődő hölgy. A géprőbát Rácz Mi- hály elektro-technikus végezte sok hoz- záértéssel. A Kör programjából ma egyelőre csak annyit közlünk, hogy már kedden meg- lesz az első vetítőest. A Kör új palotáját holnap adják át a Kör tagjainak használa- tára. Vasárnap délelőtt fél 11 órakor dr Karácsonyi János egyházi elnök megáldja az új palotát. A szertartás után megtartják a Kör évi rendes közgyűlését az új terem- ben. Este 8 órakor a Kör tagjai és hozzá- tartozói részére társasvacsora lesz. Bővebb programot holnap közlünk s előre is jelez- zük, hogy fényes műsor vezet be az új pa- lotába a kath. közönséget.

* **Az „Uj görög hódoltság“ szó- ban és képben.** Holnap, vasárnap este 6 órakor ismét előkelő színvonalu előadás lesz a városháza dísztermében. Dr Varró István budapesti keresk. és iparkamarai fo- galmazó az „Uj görög hódoltság“ címen elvezeti hallgatóit arra a területre, amely a legutóbbi háboru folytán mint új birtok ju- tott Görögországnak a megcsontított Tö- rökországból. A Balkán ezen része a nagy közönség előtt teljesen ismeretlen s így az előadó szolgálatot tesz a megismertetésével. Az előadás becsét nagyban emeli az a sok vetített kép, amelyet az előadás kapcsán bemutatnak. Ezuttal este 6 órakor kezdődik az előadás. Belépti díj nincs. Hölgyeket is szívesen látnak.

* **Kinai konzul.** Tegnap délután 4 órakor elutazott Nagyváradról Vu Yang Szen londoni kinai konzul. A konzul Párisból jött Budapestre s innen Bukarestbe, majd a Bal- kánra megy, ahol kormány megbízásából konzulátusokat állít fel. Püspökladány és Nagyvárad között muló rosszullet fogta el, Nagyváradon leszállították a vonatról és or- vosi segélyben részesítették. Tegnap aztán jókedvvel folytatta útját Kolozsvár felé.

* **Bartha Béla reszortja.** Gerő Ármin főkapitány Bartha Béla rendőrkapi- tányt a cselédügyosztály élére állította, ahonnan Gombay a bűnügyszékhez került.

* **Nincs több ingyenkenyér.** Az Egyesült Központi Tkp-tár igazgatósága 1913. december 30-tól 77 napon át 150 kiló kenyert adott a helybeli szegények részére. A mai nappal ezt az adományát megszüntette a bank és így a városháza II. emeletén az ingyenkenyér kiosztása a mai nappal megszűnt.

* **Mossuk a tejes üveget.** A rendőrkapitányi hivatal a köztisztaság megővése érdekében felhívja a fogyasztó közönséget, hogy a tejes üvegeknek használat után azonnal vízzel leendő kiöblítése s annak másnapig vízzel leendő megtöltése végett annál is inkább intézkedjenek, mivel a fentiek pontos betartása esetén a tejes üvegekben fellépő s gombakolóniáktól alkotott pettyes foltok megszűnni fognak. Bizony!

* **Ellopták a borju árát.** Bohus Péter tinódi marhakereskedő f. hó 16-án a heti vásárra hajtott 4 borjut és eladta 160 koronáért. A pénzt a nála levő 100 koronával együtt zsebre tette és este betért a Vitéz-u. 26. szám alatt levő koresmába és miután beesteledett, úgy gondolta, hogy onnan nem távozik el, hanem ott marad éjszakára. Lefekvéskor egy papírba göngyöltte pénzét és elhelyezte a nadrágja zsebébe. A koresmában tegnapig tartózkodott és csak ma vette észre, hogy megmaradt 240 koronáját is neretlen tettes ellopta. A nyomozás megindult.

* **Liedl Lujza szerencsége.** Megírtuk annak idején, hogy a „Tiszántúl“ cikke alapján Liedl Lujzát valósággal ellepték az uri családok ajánlataikkal. Liedl Lujza Kalendar János kereskedő ajánlatát fogadta, el, ahol már mint nevelőnő működik havi 30 korona fizetés és teljes ellátásért. Tegnap egy újabb pártfogója akadt a leánynak. Egy Szent János-utcai háztulajdonosnő, aki egy hajóskapitány özvegye, felkereste tegnap délután Kemény L. Ignác rendőrkapitányt és előadta, hogy nagyon szeretne Liedl Lujzán segíteni. Mivel azonban Liedl Lujza meg van elégedve jelenlegi helyzetével, az uriaszony nem valósíthatja meg jótékony terveit.

* **Névmagyarosítás.** Kiskoru Weisz Ibolya székelyhídi születésű budapesti lakos családja nevének „Murányi“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

* **Felületes a hatóság.** A Szent-Jeromos-utcai háztulajdonosok panasszal fordultak hozzánk, amelyet melegen ajánlunk az illetékes hatóság figyelmébe. Szigorú rendelet ment a háztulajdonosoknak, hogy házuk előtt a folyókát, járdát takarítsák meg, mert különben büntetéssel sújtják őket. A Szt. Jeromos-utcában nincs se járda, se folyóka, azért a jó súlyos büntetés pontos időre megérkezett a háztulajdonosok részére. Hát mi ez? . . . Persze hogy megáll a víz, ha nincs folyóka. Előbb a hatóság tegye meg a kötelességét, nézzen szét egy kicsit s aztán büntessen.

* **Két napos sztrájk Beöthy Ákos birtokán.** Néhai Beöthy Ákos volt kismarjai birtokán sztrájk tört ki. A nagy terjedelmű prima gazdaságban jelenleg is több mint 100 ember van alkalmazva. Ezek az emberek kedden reggel összebeszélve le-tették a szerszámot és tömegestől mentek a föld jelenlegi bérlője Bügler Gyula elé:

— Nem tudunk megélni a mai fizetésünkben. Kérjük a nagyságos urat javítsa meg a fizetésünket, mert addig egy ember sem veszi kezébe a szerszámot!

A szokatlan hangu fellépés érthetően

lepte meg a bérlőt, de már épen a követelőző fellépés hatása alatt, nyomban kijelentette, hogy nem teljesíti a kívánságukat. Erre a munkások mindnyájan félbehagyták a dolgot. Az uradalomban a legnagyobb fejtelenség uralkodott. A sztrájkolók egyáltalán nem voltak hajlandók még egy veder vizet se felhuzni a jószágok részére. Bügler Gyula az esetet bejelentette Kelemen József főszolgabírónak, aki nyomban kiszállt a kismarjai uradalomba. Addig is, míg a teljes békét helyreállítják a munkások megfélemezésére esendőroket küldtek a tanyára. Kelemen József tárgyalásokat kezdett a munkásokkal, mire a munkások feltételeesen megszüntették a sztrájkot. A munkások feltétele az volt, hogy Bügler Gyula ígérje meg a fizetésjavítást. Bügler az ígéretet megtette, bizonyos javításban már most részesítette a munkásokat. A kölesönös megállapodások után a munkások megkezték a munkát. A esendőrség vizsgálatot indított a sztrájk dolgában. Kiderült ugyanis, hogy a békés tanyai munkások között idegen felbujtók jelentek meg a téli esték alatt és azok szervezték a sztrájkot. A felbujtók kiletét még nem sikerült megállapítani, de ha kézre kerülnek példás büntetés vár rájuk.

* **Tánciskola.** Antalfy Margitka folyó hó 21-én új táncanfolyamot nyit felnőttek részére saját intézetében Teleky-utca 3. szám. A tanfolyam 2 óra terjed, és magába foglalja az összes táncujdonságokat, úgy mint One-Step, Two-Step, Boszton s a legújabb szalon táncokat. A beiratás már megkezdődött, jelentkezni a fent írt táncintézetben lehet egész nap. Külön órák a nap bármely szakában vehetők, külön megállapodás szerint. Minden vasárnap d. u. 4 órától 6-ig: és este 9-től 11 óráig nagy boszton gyakorló kolón van.

* **Két évi gyakorlattal bíró,** ügyvédi irodai teendőket kifogástalanul végző, kereskedelmi végzett, gyors- és gépirást kitűnően tudó róm. kath. urileány ügyvédi irodát keres. „Szerény“ jellegre címzett ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít.

* **A Korona kávéházban** minden este Koczka József igazgatása alatt jól szervezett daltársulat működik. A kitűnő műsorból kiemelkednek Kővári Böske énekesnő számai, s Balla Teresi és Kovács Mancsi szóló számai. Állandó siker kíséri azonkívül Kőszegi Ferkó bariton énekes fel-léptét, aki a magyar népdalok országoshírű interpretálója. A számokat a bácskai híres tamburazenekar kíséri.

* **Mágnás Elza tragédiája a Vigadóban.** Helyszíni felvételek alapján, melyek az államrendőrség engedélyével készültek, mutatja be a Vigadó mozgó színház a mai előadásokon Mágnás Elza szenzációs tragédiáját. Őt részből áll a dráma, a bűntény minden nevezetes fázisát élénk tárja a gyilkosokkal és a temetéssel együtt. Ezenkívül nagyszerű humoros és természeti képek és két színmű élénkíti a műsort. Előadások délután 3 órától folytatódnak.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **ZOMBOR SANDOR** sebész- orvos műszer-kötszer és testgyógyító gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos áron.

Áruraktár leredukálása folytán mélyen leszállított árak

☛ Kossuth-utca
☛ elején.

Kertész S. Sándor

női divatáru házában.

Eladásra kerülnek a következő cikkek melynek minőségei elsőrendűek.

Kosztüm, ruha és bluz szövetek. Selymek, bársonyok. Vásznak, schiffonok, asztalneműek.

Posztó, szövet, vászon, plüsch, és csipke függönyök. Ágy- és asztal terítők. Szőnyegek. Mosó barhetek, zephierek és kartonok. Kész női és férfi fehérneműek Paplanok. Szörme áruk.

Menyasszonyi kelengyék

Csipkék, himzések, harisnyák és belésárak és itt még sok föl nem sorolt árucikkek. Vidékre mintákat míg a raktár tart nagy készséggel küldök. **Telefon az egész vidékre 10-30.**

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

x **Uj üzlet** nyílt meg férfi és női divatárakban, varró kellékekben eddig nem létező olcsó árakkal. Bálí kesztyűk és harisnyák óriási választékban. Minden héten új reklám hét, a reklám cikkek a kirakatban árakkal kitéve, e heti reklám árak ridikülők, harisnyák és zsebkendőkben. *Szt. László-tér, Sas épület* (volt Radó féle helyiségben) Klein Vilmos és Társa cégéni.

x **Tavaszi újdonságok** érkeztek UJHELYI ROZA női kalap üzletébe Rimanóczy-utca Royái kávéházzal szemben. Eredeti párisi modellek feltűnő olcsó árban kaphatók Ujhelyi Rózánál Rimanóczy-utca, Kolozsvári palota.

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Báli női atlasz cipők** minden színben és fehér bőr cipők 3 koronáért kaphatók, női chevron vagy boks cipők 7 kor., férfi chevron v. boks cipők 8 kor., fiu boks cipő 35—39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosrik, téli cipők, fehérneműek, uri divatekkek legolcsóbban beszerezhetők Feketénél, Szent János utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x **Ne olvassa el e sorokat** anélkül, hogy meg ne jegyezze magának, hogy a legutóbb nyosabb játék, ajándék, ridikül, nyakkendő és diszjúru üzlet Nagyváradon a *Párisi Bazar* Sas épületében van.

x **Kossuth-utca 2. sz. ház emeletén** egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elváltat minden a szakmába vágó épületmunkát a leg egyszerűbbtől a legrészesebb kivitelig, terv és rajz szerint Szegcsest vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Levélap hívásra azonnal megjelennek.

x **Az E. K. A. R. T.** (Egyesült Kereskedelmi- és Automobilszállítási Részvénny Társaság) helybéli fiókja luxus és teherautókat szállít az összes felszerelési cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. sz. a.* nagy raktárt tart. *Telefon: 13-21.* A cégnek *Körház-utca 6. sz. a.* pedig minden tekintetben megfelelő nyilvános garázs és javítóműhely van szakfelügyelet alatt. *Telefon: 13-52.* Benzin és olaj nagy raktár! A cég felhívja az érdekeltek figyelmét utirányba forduló lámpáira, melyek itt szerezhetők be.

Elsőrendű moderna hölgyfodrászterem a

Kammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal

Telefon 1076.

Telefon 1076

x **Erdekezésben áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc-utca 17.* *Telefon 832 sz.*

x **Több egyszobás lakas kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Csokoládé Király Rákóczi-ut.** Főtízlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódi cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Cukorka szakértők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bonbonok üzletében bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat fő üzletem Kossuth-utca Sas palota, ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olcsó gyári árakkal. Cikkekben sokan utánoznak. Egyidejűleg ajánlom Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéimat, mely úgy izre mint zamatra utánózatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Az új kávék, új teák megjöttek és valódi teakrumok igazán olcsón. Második fiók Kert-utcán van. *Telefon számok 635, 610, 10-16.*

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Bihar-dobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. *Telefon szám 11—95.*

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszobás mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szihta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Erdekezésben áll mindenkinek pénzt megtakarítani** ha bevásárlást óhajtott eszközölni a téli idényre, előbb kereste fel az **Ungerleider Salamon** üzletét Szent János-utca 4. szám alatt, a hol férfi, női, gyermek trikók, lélekmelegítő, szövetek, kesztyűk, harisnyák, kamásnik, továbbá esipké, szallagok, himzések mélyen leszállított árban beszerezhetők.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán,* passagó-kapu mellett

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, híd munkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

viszsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Legszebb ajándék orvosoknak és ügyvédeknek egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839.

Telefon 839.

A legszebb kézimunkák Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

SZÍNHÁZ

Hei műsor.

Szombat: Viola.

Vasárnap d. u.: Muzikirály, este: Sárga

csikó.

A Kis Király bemutatója. Szokatlan premiere napon: a jövő hét hétfőjén tartja a Szigligeti színház operette személyzete a Kis Király bemutatóját. Különös érdekessége lesz nálunk a Kis Király-nak a kettősszereposztás, amennyiben felváltva, minden másnap Tompa Béla és Medgyaszay Jenő fogják a címszerepet játszani.

A bérlők figyelmébe. A színház igazgatósága felkéri a t. bérlőket, hogy a második félévi bérletdíjakat a színházi irodában lefizetni sziveskedjenek.

MULATSÁG

A Lajos asztaltársaság mulatósága. A Lajos-asztaltársaság 1914. február hó 24-én a Pannonia összes termeiben farsangi mulatóságot rendez. Kezdeté este 8 órakor.

Farsangi táncmulatság a Kath. Legényegyletben. Holnap, vasárnap műsorral egybekötött farsangi táncmulatóságot rendez a Kath. Legényegylet ifjúsága az egylet összes helyiségében. A meghívókat már szétküldték, akik igényt tartanak még meghívókra, forduljanak az egylet vigalmi bizottságához, készségesen szolgál meghívókkal.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

A nagyváradi gyógyszerészek Farkas István Apolló drogeriája ellen.

Érdekes pört tárgyalt tegnap Seybold járásbíró. A nagyváradi gyógyszerészek szövetsége feljelentést tett Farkas István gyógyszerész az Apolló drogeria tulajdonosa ellen a ktb. 92.-jába ütköző kihágás címén. Azzal vádolták, hogy olyan gyógyszert szolgáltatott ki, melyet a miniszteri rendelet értelmében csak gyógyszerészek részére szállíthat.

A tényállás során kiderült, hogy a Rác-féle gyógyszerésztárból elküldtek a drogeriába, erre a célra egy tüzérkatonát és gyógyszerészt vétettek vele. Az állítólag kiszolgáltatót gyógyszer alapján tették meg feljelentésüket a bíróságnál.

A járásbíró megállapította, hogy Farkas Istvánnak nem lehetett közvetlen része a kiszolgáltatásban, a főnöki felelősség alapján azonban 50 korona pénzbüntetésre ítélte gyógyszerészt. Az ítélet ellen dr Gerő Gusztáv védő fellebbezést jelentett be.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	846 50
Osztrák hitelrészvény	—	641.50
4%-os koronajáradék	—	82.10
Osztr. magy. államv.	—	721.—
Jelzálogbank	—	450 50
Leszámitoló és pénzváltó	—	528 50
Hazai bank	—	287.—
Magyar bank	—	531.—
Keresk. bank	—	3705.—
Rimamurányi	—	670.50
Salgótarjáni kőszén	—	750.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1052.—
Közuti vasut	—	631 50
Városi villamos	—	332.75
Adria	—	581.—
Atlantika	—	—

Gabona üzlet.

Buza áprilisra	—	—	12.28
Buza májusra	—	—	12.13
Buza októberre	—	—	11.11
Rozs áprilisra	—	—	9.29
Rozs októberre	—	—	8.67
Zab áprilisra	—	—	7.76
Zab októberre	—	—	7.78
Tengeri májusra	—	—	6.75

TÁVIRATOK

A primás Budapesten.

Budapest, febr. 20.

Csernoch János dr hercegprimás ma titkárja dr Leopold Antal kíséretében Budapestre érkezett. A primás meg fogja bérálni azokat a hajósokat, akik télen át Ujpest és Óbuda között tartózkodtak.

Tanítók a minisztereknél.

Budapest, febr. 20.

Az állami tanítók országos szövetsége ma deputációt menesztett Tisza Istvánhoz, Jankovich miniszterhez. A tanítók nyugdíjrevízióját kérték és azt, hogy sorozzák őket az állami tisztviselők közé. Igen biztató ígéretek kaptak, de még pénzügyi nehézségei vannak a kérelemnek.

A schisma pör.

Máramarossziget, febr. 20.

A bizonyítást a schisma pörben befejezték. A perbeszédnek hétfőn kezdődnek. A munkácsi püspök eltiltotta az orosz chismatikus könyvek és keresztiek templomi használatát.

A gyilkos gróf.

Berlin, febr. 20.

Messerisben ma kezdték meg Milcinszky gróf pörét, aki megölte feleségét. A gróf már kétszer volt büntetve osztályellenes izgatás miatt. Három gyermeke van. Mivel az ügyész a közérköles vezélyeztetését látta a nyilvános tárgyalásban, kérte a zárt tárgyalás elrendelését. Az

egész ügyet zárt üléseken fogják tárgyalni.

Endrey Zalánt letartóztatták.

Budapest, febr. 20.

Zürichből ma hozták haza Endrey Zalánt, aki sikkasztás miatt szökött Svájcba. A vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte. A védő felebbezését a vádtanács elutasította.

Öngyilkos fiatalember.

Győr, febr. 20.

Vámossy Mór városi t. főorvos fia László ma főbelötte magát. Egy revolvért adott barátjának, aki öngyilkos akart lenni. Félt a következményektől és a halálba menekült.

A szerkesztésért felelős:

Dr KRÜGER ALADAR.

Uj étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Szilágyi Dezső-utca 5. sz. alatt a Nagyváradi Katolikus Kör új palotájában a

nyilvános étterem

folyó hó 22-én megnyílik,

mely a legkényesebb igényeknek is megfelelően van berendezve, **kitűnő magyar konyha**, a legjobb zamatu **faj borok**. Első minőségű **Dreher sör**. Havi és napi abonensek előfizetés mellett elfogadtatnak a legszolidabb árak mellett, úgy bent az üzletben, mint házhoz való kihordásra Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Becses pártfogást kér tisztelettel:

Ille János a Kath. Kör. vendéglőse.

Nagyvárad város villamos műve.

PÁLYÁZAT

a villamos-mű kőszén-salakjának értékesítése és elhordása tárgyában

Felszólítjuk a nagyváradi vállalkozókat — esetleg téglagyárakat — sziveskedjenek ajánlatot tenni, Nagyváradon elégetett cca 1200—1500 waggon petrozsényi és egeresi szén elégetéséből származó cca 150—200 waggon évi salak mennyiségének megvételére és elhordására.

Bővebb felvilágosításokat az alulírott igazgató nyújt, a hová az ajánlatok legkésőbb f. hó 28-ig benyújtandók.

Az ajánlat 1—2, esetleg 3 évre szólhat.

Nagyvárad, 1914. február hó 20.

Belányi Imre s. k.
igazgató.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.

Tűz- és betörésmentes

pénztárszekrények (safes) bérbeadása

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített **safe-deposit osztályunkban** különféle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti és ezek megőrzésére a legmesszebb menő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szívesen szolgálunk.

Egyesült Bihar megyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szíves tudomására hozni, hogy

Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörüldét nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, huszórlógépek, ló- és juhnyírógépek javítását és kőszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és kül földi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszereket, mindennemű acél-árúkat, úgymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, tyukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkekét. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörüs

Belépési felhívás.

A

Magyar Takarékszövetkezet (Sas-palota I. emelet) megnyitotta X. évtársulatát.

Az igazgatóság ezton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerű üzletrész jegyzésével történik, melynek mindegyike után hetenkint 20 fillér fizetendő. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján eszközölhetik. Az új évtársulat 3 év eltelté után feloszlik s a tagok az általuk eként megtakarított tőkét a takarékpénztári kamatnál magasabb haszonrészesedéssel mellett megkapják.

A szövetkezet tagjai befizetett tőkéjük 1/5 részét kölcsönvehetik.

A szövetkezet tagjaitól mulasztási illetéket nem szed. A fizetés megszüntetése esetén befizetett tőkéjüket minden levonás nélkül a következő évtársulatba átviszi.

Befizetések ünnep és vasárnap kivételével naponként délelőtt és délután a hivatalos órák alatt eszközölhetők.

Belépni szándékozók felkéretnek, hogy ezen szándékukat a Magyar Bank helyiségében Sas-palota I. emelet mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1914 január hó

Magyar Takarékszövetkezet
igazgatósága.

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Biharvármegye alispánjától.

3278—1914.

Pályázati hirdetmény

Biharvármegye alispáni hivatalánál előléptetés folytán üresedésbe jött és évi 1400 kor. kezdő fizetéssel és évi 640 kor. lakpénzzel javadalmazott irodasegéd-tisztai állásra ezenel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket a 125000—902. B. M. sz. alatt kibocsátott vármegyei ügyviteli szabályzat 4. §-ában előírt módon a vármegye főispánja a méltóságos Dr. **MISKOLCZY FERENCZ** urhoz címezve hozzám folyó évi március 30-ának délelőtt 12 órájáig annyival is inkább nyujtsák be mivel a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ezen állás betöltésénél az 1873. évi II. t. c. valamint az ennek végrehajtása tárgyában kiadott rendeletek értelmében az igazolványos altisztek elsőbbséggel bírnak.

Nagyvárad, 1914. február 17-én.

Fráter Barnabás
alispán.

MIYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Kiadó

a **Bémer-tér** mellett május elsőre és azonnalra egy mosókonyha, bolthelyiség kis szobabutorral, vagy anélkül, **Szalárdi-utca 9.**

A
jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kötő saját termésti borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvételnek.**

Ha tisztán kezelt jó minőségű és izléses

fűszer és csemegeárukat

előnyösen és jó kiszolgálás mellett óhajt beszerezni, keresse fel

Özv. Kádár Jánosné

elsősorú fűszer és csemege kereskedését, bor, pezsgő, délgymölcsök és cukorkák nagy raktára, kávé és tea közvetlen behozatal.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad fióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, működés és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakaszerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Különvonat

a Félix-fürdőből
Várad-Velence
és Nagy-Várad
állomásra.

Október 1-től minden este **8:06** perckor külön vonat indul a Félix-fürdőből, minek következtében a városi kiránduló közönségnek a gyor-fürdő igénybevételére teljes 3 óra áll rendelkezésére.

Indulás: Nagyváradról: délután **4 óra 28** perckor Várad-Velencéről. **4 óra 38** perckor. Érkezés a Félix-fürdőbe **5 óra 06** perckor. **Vissza-utazás** este **8 óra 06** perckor.

Fürdők, pihenők, folyosók, éttermek mindig fűtve. Meghülés teljesen kizárva. Bentlakóknak penzio-rendszer. Fürdés, lakás, ételmezés heti 56 koronától. Posta, távirda, telefon egész éven át nyitva.

Csúsz, szvény, izületi lobok és mindennemű reumatikus bántalmaknál évszázadok óta a Félix-gyógyfürdő kénes hév víz forrásait kitünő eredménnyel használják.

Dusafalva községben
mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekez-
hetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Az
**új csipke, himzés,
harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győ-
ződjön meg róla, mert ilyen olesón
még nem vásárolt. Különböző ajándé-
kok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Szuperfoszfát
Mútrágya

Telefon
969. sz.

kapható 50 kilós zsákokban, szőlőfoldak,
kaszálók és mindennemű veteményeknek
földjavítására. 150—200 kilóval 80—100
korona értékű a terménytöbblet.

Kondor Dezső

cement, cementcső és fedéllemez üzlet.
Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6-ik szám.

Részvénytőke 4.000.000 korona

Tartalékok 915.000 korona

Elfogad **betéteket** könyvecskékre, folyó (cheque) szám-
lára és azokat a mindenkori pénzviszonyoknak megfelelő
legmagasabb kamatláb mellett (naptól-napig) gyümölcsözteti.

Leszámítol **váltókat.**

Előlegeket nyújt **értékpapirokra.**

Építkezési és jelzálogkölcönöket engedélyez.

Törlesztéses-jelzálogkölcönöket nyújt 10—50 évi időtar-
tamra a legelőnyösebb feltételek mellett.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapirokat, beváltja a ki-
sorsolt címleteket és szelvényeket díjmentesen.

Foglalkozik továbbá a bankszakma összes ágaival.